

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในตำบลบางโหลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

Guideline for Sustainable Tourism Development in Banchalong sub-district, Bangplee district, Samutprakarn province

พันธุรวี ณ ลำพูน*, อัญชลี สมใจ

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

*Email : daopanrawee@gmail.com

บทคัดย่อ

งานการวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว จากเงื่อนไขทางกายภาพ และเงื่อนไขทางสังคมที่มีผลต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อจัดวางแนวทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในตำบลบางโหลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยใช้วิธีการลงพื้นที่เก็บข้อมูลในสถานที่จริง การสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มกับผู้นำชุมชนจำนวน 12 คน เพื่อสำรวจองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวและความพร้อมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รวมถึงศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อจัดวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เนื้อหาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การลงพื้นที่สังเกตการณ์ การสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มกับผู้นำชุมชน

ผลจากการวิจัยองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว จากเงื่อนไขทางกายภาพ และเงื่อนไขทางสังคมมีผลต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในตำบลบางโหลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการพบว่า ตำบลบางโหลงมีองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวทางกายภาพที่พร้อมทั้งด้านแหล่งท่องเที่ยวที่มีทั้งแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เชิงศาสนา และความเชื่อ และมีประเพณีเฉพาะพื้นถิ่น ในขณะที่สิ่งสนับสนุนทางการท่องเที่ยวและโครงสร้างพื้นฐานนั้นยังเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการใช้งานของคนในพื้นที่และเพื่อเป็นทางสัญจรสาธารณะ ในด้านองค์ประกอบทางสังคมที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ภายในพื้นที่ยังขาดความเชี่ยวชาญในการจัดการด้านการท่องเที่ยว ขาดบุคลากรและผู้ประสานงานในการจัดทำแผนงานและดูแลการจัดการการท่องเที่ยว การบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐมีลักษณะเป็นวาระทำให้ขาดการดำเนินนโยบายพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง คนในท้องถิ่นยังไม่พร้อมหรือยังไม่คุ้นเคยต่อการเป็นผู้ต้อนรับหรือเป็นเจ้าของที่ดี ซึ่งสิ่งเหล่านี้ยังเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในตำบลบางโหลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ สามารถหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยอิงจากองค์ประกอบของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยเริ่มต้นจากการให้ความรู้ความเข้าใจกับผู้ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง เพื่อการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนร่วมกันโดยที่ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุดทั้งขั้นตอนการวางแผน การเตรียมความพร้อมของชุมชน การนำแผนไปปฏิบัติและการประเมินผลปรับแก้ในทุกองค์ประกอบทั้งทรัพยากรการท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว การตลาดท่องเที่ยว การมีส่วนร่วมของชุมชน และการปลูกจิตสำนึกของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ในขณะที่หน่วยงานภาครัฐท้องถิ่นควรเข้ามาเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนภาคการท่องเที่ยวอย่างจริงจังและต่อเนื่อง รวมถึงเพิ่มจำนวนบุคลากรในการทำงานตามแผนพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

คำสำคัญ : แนวทาง การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

Abstract

This study is qualitative research mainly emphasizing on fieldworks, interview and focus group to explore the tourism elements and the readiness of the community in sustainable tourism management. Also the research included the study of problems and threats in conducting tourism development for sustainability.

The study revealed that Bangchalong sub-district has all tourism components included tourist attractions that suitable for agricultural tourism, religious and belief tourism and has its own local cultural traditions. For tourism-support things and infrastructure in the area, there are mostly provided for the community usage and for public passage ways. For private and public sectors in the areas still lack of professional in tourism management, lack of manpower and coordinator to support tourism planning and managing. Local community is not ready or familiar with being a good host. The public sector works in terms of selection.

Sustainable tourism development in Bangchalong sub-district can lies in the components of sustainable tourism. Begins with interpretation for all those relevant to collaborate in sustainable tourism planning with attempting to make community involvement since the planning process, preparing the community, applying the plan and evaluating all tourism components such as tourism resources, tourist attraction environment, tourism marketing, community involvement and conscious of all the stakeholders.

Keywords : Guideline, Sustainable Tourism Development

บทนำ

จากสถิตินักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามายังประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเรื่อยๆ รวมถึงการที่คนไทยเริ่มที่จะหันมาท่องเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้น จนถึงปีที่ผ่านมาตามสถิติพบว่า ในปีพ.ศ.2561 ประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยวนานาชาติถึง 38,277,300 คน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2560 ที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาในประเทศไทย 35,951,978 คนถึง 7.54 เปอร์เซ็นต์เปอร์เซ็นต์ ในส่วนตัวเลขนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาจากเยือนจังหวัดสมุทรปราการในปี พ.ศ. 2561 พบว่า มีจำนวนถึง 1,190,310 คน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2560 ที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางมาเยือนจังหวัดสมุทรปราการ 1,140,398 คน เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 4.38 ซึ่งจังหวัดสมุทรปราการเป็นอีกจังหวัดหลักของการท่องเที่ยวไทย (สถิตินักท่องเที่ยว,กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2561) ตำบลบางโฉลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการนั้นมีอาณาเขตติดต่อกับที่ตั้งของสนามบินสุวรรณภูมิที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอรามราช จังหวัดสมุทรปราการ และมีทางคมนาคมที่สามารถเข้าถึงจากสนามบินได้ง่าย เดินทางได้สะดวกสบาย ประกอบกับการที่มีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่น่าสนใจ รวมถึงเพื่อตอบสนองต่อการที่หน่วยงานของรัฐอย่างองค์การบริหารส่วนตำบลบางโฉลงได้กำหนดพันธกิจด้านการท่องเที่ยวว่าจะพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนการอนุรักษ์ ขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นให้เป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยวไว้ใน

แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลสามปี (พ.ศ.2558-2560) อย่างไรก็ตามเนื่องจากยังไม่ได้มีการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมจึงยังไม่มี การเก็บตัวเลขสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาบันทึกไว้แต่จากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องพบว่าช่วงผู้ที่เดินทางเข้ามาจำนวนมากนั้นจะมาเพื่อร่วมงานประเพณีท้องถิ่นตามความเชื่อซึ่งจัดขึ้นเป็นช่วงเวลาสั้นๆเท่านั้น ทางผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าหากมีการดำเนินการด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในพื้นที่นี้ จะสามารถยังประโยชน์ สร้างรายได้ให้กับประชากรในพื้นที่และสามารถต่อยอดเชื่อมโยงไปยังการท่องเที่ยวในชุมชนอื่นโดยรอบต่อไป

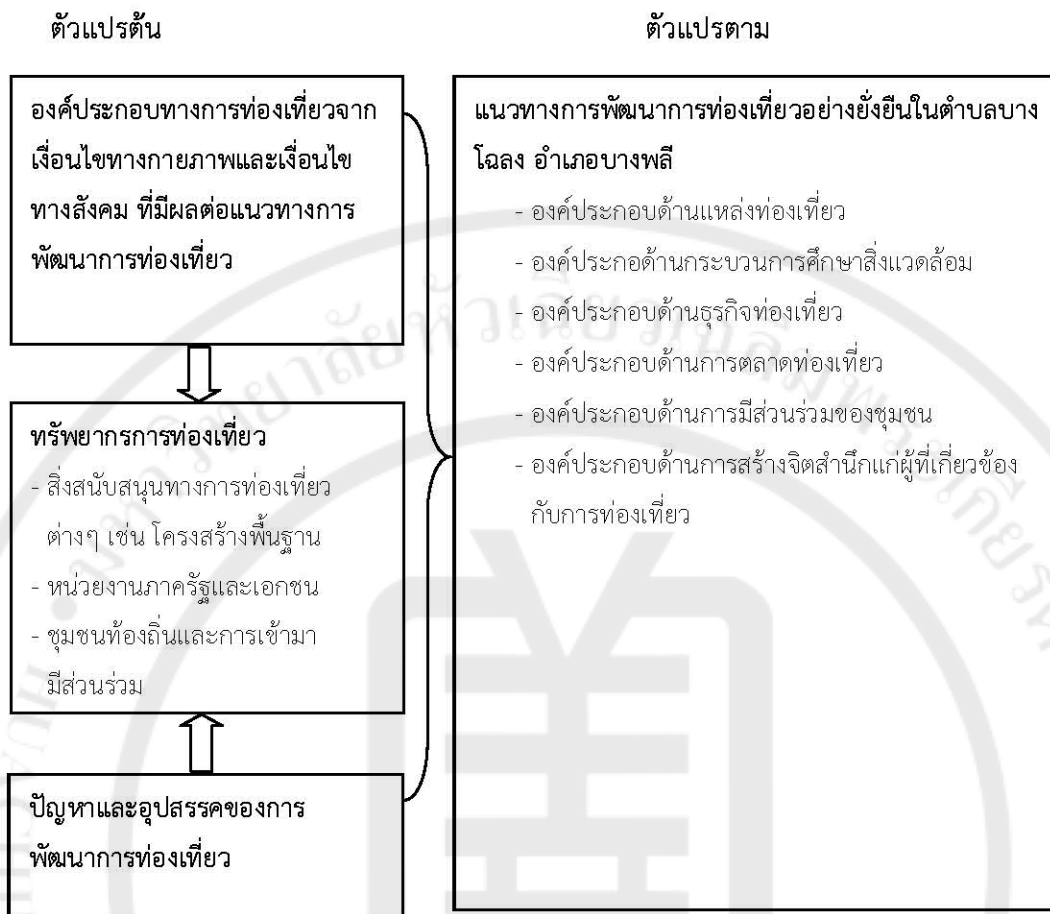
ตำบลบางโหลงนั้นถือได้ว่ามีทรัพยากรที่มีคุณค่ามากมาย อาทิเช่น สถานที่สำคัญทางศาสนาและความเชื่ออย่าง วัดบางโหลงใน วัดบางโหลงนอก ศาลเจ้าพ่อคงเพชร ศาลเจ้าพ่อหนู และสุเหร่า ยังมีการทำการเกษตรอย่างการปลูกผักกระเฉด การทำนาข้าว บ่อกุ่ม และบ่อปลา และในขณะเดียวกันก็ยังเป็นแหล่งอุตสาหกรรม โดยมีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ภายในตำบลถึง 135 โรงงาน ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นแหล่งผลิตสินค้าที่ส่งกระจายไปหลายพื้นที่ นอกจากนั้นแล้วยังมีคลองบางโหลงเป็นคลองใหญ่สายหลักที่สำคัญที่หากพัฒนาแล้วอาจจะสามารถเชื่อมโยงได้จนถึงสนามบินสุวรรณภูมิและไปยังคลองสายอื่นๆในอาณาเขตโดยรอบตำบลได้อีกด้วย อีกทั้งโครงสร้างพื้นฐาน อย่างเช่น การคมนาคมเข้าสู่ตำบลก็สะดวกสบาย คือสามารถเดินทางเข้าถึงได้ถึงสามเส้นทางคือ เดินทางเข้าสู่ตำบลบางโหลง 3 เส้นทาง คือ (1) ถนนบางนา-ตราด ถนนลาดยางหกเลน (2) ถนนศรีวารีน้อย-ลาดกระบัง เป็นถนนลาดยางสี่เลน (3) ถนนเทพารักษ์ ถนนลาดยางสองเลน รวมไปถึงมีระบบสาธารณสุขที่ครบครัน จึงทำให้ตำบลบางโหลงเป็นตำบลที่น่าสนใจและน่าศึกษาถึงแนวทางการดำเนินการเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นและอาจต่อยอดเชื่อมโยงกับชุมชนเพื่อนบ้านอื่นๆได้

ในปีพ.ศ. 2559 องค์การบริหารส่วนตำบลบางโหลง ได้ริเริ่มโครงการจัดทำศูนย์ประสานงานการท่องเที่ยวขึ้นภายในพื้นที่ขององค์กร และได้คิดจัดโครงการอบรมเพิ่มพูนความรู้และทักษะทางด้านภาษาอังกฤษสำหรับการท่องเที่ยวขึ้นโดยได้รับความร่วมมือจากโรงเรียนนานาชาติเอกชนในพื้นที่ ทั้งนี้ถือเป็นการเริ่มต้นของการให้ความรู้และทักษะที่อาจช่วยในการสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวในระดับหนึ่ง แต่ได้หยุดดำเนินการไปเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารภายในองค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านของโครงสร้างพื้นฐานก็ยังมีวางแผนปรับปรุงภูมิทัศน์และขยายสะพานทางเดินเท้าและราวกันตกเสียบคลองในพื้นที่ซึ่งน่าจะช่วยด้านความปลอดภัยในการใช้เส้นทางทั้งสำหรับชุมชนและช่วยสนับสนุนการท่องเที่ยวได้ในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการท่องเที่ยวทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้นนั้น เป็นเพียงการเริ่มต้นซึ่งยังไม่เป็นที่กล่าวถึงสำหรับประชาชนทั่วไปภายนอกชุมชน รวมถึงสถานที่ท่องเที่ยวภายในตำบลยังไม่เป็นที่รู้จักมากนักทั้งที่สามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้อย่างสะดวกสบาย ทางผู้วิจัยจึงสนใจการนำแนวทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมาปรับใช้กับสถานที่แห่งนี้ซึ่งน่าจะยังประโยชน์ให้แก่ชุมชนได้สูงสุดต่อไป

เอกสารที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน(บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548: 25-216) CBT ทำอย่างไรให้ยั่งยืน (องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน. 2560)

กรอบแนวคิด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว จากเงื่อนไขทางกายภาพ และเงื่อนไขทางสังคมมีผลต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในตำบลบางโหลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาการท่องเที่ยว และจัดวางแนวทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในตำบลบางโหลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

วิธีดำเนินงานวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ ผู้วิจัยใช้วิธีการสำรวจโดยใช้แผนที่ การลงพื้นที่จริง และแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องมือวิจัยโดยค้นคว้าจากเอกสารแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางประกอบการศึกษา โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรเป็นชาวบ้านและผู้นำชุมชนจาก 11 หมู่บ้านภายในตำบลบางโหลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยเลือกจากผู้นำชุมชนใน 11 หมู่บ้าน ผู้ประกอบการผลิตสินค้าภายในชุมชน รวมทั้งสิ้น 12 คน ซึ่งเป็นผู้มีถิ่นที่อยู่ภายใน

ตำบลบางโหลง และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของตำบลบางโหลง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลบางโหลง สภาวัฒนธรรมตำบลบางโหลง

3. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากเป็นการศึกษาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวเพื่อการวางแผนแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจากเงื่อนไขทางกายภาพ และเงื่อนไขทางสังคม จึงใช้วิธีการลงพื้นที่จริงเพื่อสำรวจองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวและความพร้อมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน แบบสัมภาษณ์มีขอบเขตด้านเนื้อหา 3 ส่วน ประกอบด้วย (1) ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสถานที่ และข้อเสนอแนะเส้นทางท่องเที่ยว (2) การมีส่วนร่วมของชุมชน ข้อคิดเห็นต่อการพัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องกับการท่องเที่ยว และ (3) ความต้องการด้านการสนับสนุนจากทางภาครัฐและเอกชน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองโดยการลงพื้นที่จริง การสัมภาษณ์เชิงลึกจาก และการประชุมกลุ่มย่อยของผู้นำชุมชนใน 11 หมู่บ้าน ผู้ประกอบการผลิตสินค้าภายในชุมชน และตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของตำบลบางโหลง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลบางโหลง สภาวัฒนธรรมตำบลบางโหลง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ดำเนินการวิจัยใช้วัตถุประสงค์การวิจัยเป็นกรอบในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

5.1 เพื่อศึกษาองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวทั้งทางกายภาพ และทางสังคม ตำบลบางโหลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ด้วยการสำรวจพื้นที่จริงใน 11 หมู่ของตำบลบางโหลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ถึงแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

5.2 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนภายในตำบลบางโหลง นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อให้ทราบถึงความเป็นไปได้ในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในตำบลบางโหลง

ผลการวิจัย

จากการศึกษาได้พบองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว จากเงื่อนไขทางกายภาพ และเงื่อนไขทางสังคมมีผลต่อแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในตำบลบางโหลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ดังนี้

1. องค์ประกอบทางกายภาพ

1.1 แหล่งท่องเที่ยว ภายในตำบลบางโหลงมีแหล่งท่องเที่ยวที่ตรงกับวัตถุประสงค์ทางการท่องเที่ยวหลายประเภทด้วยกันอาทิเช่น (1) แหล่งท่องเที่ยวประเภทศาสนาและความเชื่อ ได้แก่ วัดบางโหลงนอก วัดบางโหลงในศาลเจ้าพ่อหลวงคงเพชร วัดศรีรัตนธรรมมารามสถาบันพลังจิตตานุภาพ และมัสยิดดารุ้ลอามิน (2) แหล่งท่องเที่ยวประเภทวัฒนธรรมได้แก่ ศิลปะโขนโรงเรียนวัดบางโหลงใน และศูนย์ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ (3) แหล่งท่องเที่ยวประเภทเกษตรกรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น งานหัตถกรรม และวิถีชีวิตชาวบ้าน ได้แก่ ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทยและการเพาะเห็ด ศึกษาเรียนรู้การเลี้ยงกบในถังปูนซีเมนต์ การเพาะปลูกพืชสวนต่างๆ ได้แก่ การปลูกกล้วย เลี้ยงปลาแหล่งปลูกผักกระเฉดที่ปลอดภัยพิษ ศูนย์การเรียนรู้การปลูกผัก Hydroponics การเลี้ยงปลา กุ้ง ปูนา และการการเลี้ยงกิ้งมะนาวต่อมะขวิด ผลิตภัณฑ์ จักสานผักตบชวา การถักหมวกไหมพรม โอง่ดิน ผ้าลายชินวัตร ต้น ตู้กระจกเงา และ ผลผลิตจากการทำการเกษตรต่างๆ การทำปลาร้าโดยใช้ปลานิลสดในการทำ

นอกจากนั้นแล้วในตำบลบางโหลงยังมี (4) แหล่งท่องเที่ยวประเภทงานประเพณี และกิจกรรมพื้นถิ่นที่จัดขึ้นในช่วงเวลาต่าง ๆ ด้วย ได้แก่ ประเพณีตักบาตรดอกไม้อันในวันอาสาฬหบูชา ก่อนเข้าพรรษา 1 วัน และพิธีส่งเรือและสร่งน้ำเจวีต งานจะจัดขึ้นในวันที่ 22 – 23 เมษายนของทุกปี

1.2 สิ่งสนับสนุนทางการท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้านและประกอบพิธีทางศาสนา/ตามความเชื่อจะมีพื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในการเข้าใช้ อาทิเช่น ห้องน้ำ ลานจอดรถ ร้านขายอาหารและเครื่องดื่ม แต่ในแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่นๆ ยังไม่ปรากฏสิ่งปลูกสร้างเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวชัดเจน ลักษณะการท่องเที่ยวในพื้นที่ยังเป็นการเดินทางแบบวันเดียว และยังไม่มีเตรียมความพร้อมด้านที่พักเพื่อรองรับการท่องเที่ยวแบบหลายวัน ร้านอาหารภายในพื้นที่มีการกระจายตัวไปตามแหล่งชุมชนที่ใกล้กับสถาบันการศึกษา หมู่บ้าน โรงเรียน ต่างๆ โดยรอบ ไม่ได้มีการจัดเป็นศูนย์อาหารของชุมชน แต่มีร้านอาหารขึ้นชื่ออยู่หลายร้านที่ดึงให้คนนอกพื้นที่เข้ามารับประทาน อาทิเช่น ร้านก๋วยเตี๋ยวเรือแม่อิม ข้าวขาหมูตั้งโต๊ะ เป็นต้น

1.3 โครงสร้างพื้นฐานและการเข้าถึง การเดินทางสะดวกสามารถเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว รถแท็กซี่ รถโดยสารสาธารณะ ถนน เป็นถนนคอนกรีตลาดยางเป็นช่วงๆ เส้นทางเดินรถ 2-4 ช่องทาง มีถนนทางเท้าให้บริการในชุมชน มีป้ายจราจรต่างๆ ติดตลอดเพื่อความปลอดภัยและความสะดวกในการเดินทางเข้าออกชุมชน แต่ในพื้นที่หมู่ 2 จะมีการจราจร 2 ช่องทาง และจะแคบลงมาในบริเวณจุดข้ามสะพานอ้อมเกาะ ทำให้รถไม่สามารถสวนทางเข้าออกกันได้ ทำให้การจราจรติดขัดในช่วงนี้ ในพื้นที่หมู่ 5 การเดินทางลำบาก ไม่มีรถประจำทางผ่าน ถนนที่เข้าถึงศาลเจ้าพ่อหนูยังไม่ได้ได้รับการพัฒนาที่ดี ชาวบ้านบอกทางที่ชัดเจน พื้นที่หมู่ 7 ในซอยวัดศรีวารีน้อย เป็นพื้นที่ในย่านอุตสาหกรรมจึงมีรถบรรทุกเข้าออกเป็นจำนวนมากจึงมีการจำกัดเวลาเดินรถของรถบรรทุก คือ ช่วงเช้าห้ามวิ่งในเวลา 9.00–10.00 นาฬิกา และช่วงเย็นในเวลา 16.00–18.00 นาฬิกา เพื่อความปลอดภัยในการใช้ถนน มีการจำกัดความเร็วในเขตชุมชน ป้ายบอกทาง ป้ายเตือนอันตรายต่างๆ เช่นระวังทางโค้ง เป็นต้น

การเดินทางทางน้ำ คูคลองในบริเวณตำบลบางโหลงมีลำคลองไหลผ่านหลายสาย มีคลองสายหลักคือ คลองบางโหลง คลองสำโรง และคลองบางน้ำจืด ยังใช้ในการเดินทางระยะสั้นภายในชุมชน เนื่องจากบางช่วงของคูคลอง มีความตื้นเขิน และมีผักตบชวาขึ้นอย่างหนาแน่น ทำให้ไม่สามารถใช้เส้นทางน้ำในการเดินทางได้อย่างสะดวก ประกอบกับสามารถเดินทางทางถนนได้อย่างคล่องตัวมากกว่า

2. องค์ประกอบทางสังคม

2.1 หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ตำบลบางโหลงอยู่ภายใต้การดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลบางโหลง ซึ่งถือเป็นหน่วยงานภาครัฐ และมีการสนับสนุนส่งเสริมจากหน่วยงานภาครัฐภายนอกมีการส่งเสริมนโยบาย หมู่บ้าน OTOP นวัตกรรม โดยกรมการพัฒนาชุมชน ที่สนับสนุนให้คนในชุมชนรวมกลุ่มกันสร้างผลิตภัณฑ์ของชุมชนและให้นักท่องเที่ยวเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในพื้นที่ โดยชุมชนในหมู่ 1 ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาไทยและการเพาะเห็ดได้รับการคัดเลือกและได้รับทุนสนับสนุนในส่วนนี้

2.2 ชุมชนท้องถิ่นและการเข้ามามีส่วนร่วม ชุมชนในท้องถิ่นตำบลบางโหลงแบ่งออกเป็น 11 หมู่ ซึ่งแต่ละหมู่มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านเข้ามาเป็นตัวแทนของหมู่บ้านในการบริหารจัดการ ในแต่ละเดือนจะมีการประชุมหมู่บ้าน เพื่อแสดงความคิดเห็น และรับฟังนโยบายจากผู้ใหญ่บ้านที่ไปเข้าร่วมประชุมรายเดือนกับทางอำเภอมา และจาก

การศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อจัดวางแนวทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในตำบลบางโหลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ได้พบปัญหาและอุปสรรค ดังต่อไปนี้

ตลอดทั้งพื้นที่ยังขาดสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการท่องเที่ยว อาทิเช่น ศูนย์ข้อมูลประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยว ป้ายสื่อความหมายต่าง ๆ ร้านขายสินค้าที่ระลึก พื้นที่จอดรถที่เป็นสัดส่วน ห้องน้ำ ตู้ ATM การบริการขนส่งสาธารณะในการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน สภาพทางเท้ารอบคูคลองขาดหายในบางช่วงและไม่สามารถใช้การได้จริง คูคลองมีความตื้นเขินไม่สามารถสัญจรทางน้ำได้โดยตลอดรอบตำบล โดยรวมสภาพโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการคมนาคมทางบกในปัจจุบันสามารถใช้กันได้ แต่เป็นการคมนาคมขนส่งที่เป็นการดำเนินงานเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางให้กับคนในชุมชน

หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ภายในพื้นที่ยังขาดความเชี่ยวชาญในการจัดการด้านการท่องเที่ยว บุคลากรและผู้ประสานงานไม่เพียงพอในการจัดทำแผนงานและดูแลการจัดการการท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง คนในท้องถิ่นยังไม่เข้าใจถึงบทบาทในการเป็นผู้ต้อนรับหรือเป็นเจ้าของที่ดี และการบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐภายในตำบลมีลักษณะเป็นวาระทำให้การดำเนินงานนโยบายด้านการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร มีการโอนย้ายตำแหน่งต่างๆ ลดจำนวนบุคลากรที่ทำงานด้านการท่องเที่ยวลง ขาดการวางแผน การประชาสัมพันธ์ การจัดพื้นที่ การจัดกิจกรรม ทางการตลาด การจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ป้ายสื่อความหมาย สัญลักษณ์ต่างๆ ตลอดจนการวางแผนเพื่อประเมินผลกระทบที่จะได้รับการการท่องเที่ยวทั้งทางด้านบวกและด้านลบ ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มร่วมกับผู้นำชุมชนพบว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นไปในทางเดียวกันที่ต้องการให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในตำบลบางโหลง อยากให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมกับการดำเนินการ อยากให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น อยากให้ผู้คนได้รู้จักบางโหลงเพิ่มขึ้น จะมีเพียงบางส่วนที่อยู่ในพื้นที่ที่ชุมชนเน้นประกอบอาชีพโรงงานอุตสาหกรรมเป็นส่วนใหญ่ รู้สึกว่าทัศนวิสัยไม่เอื้ออำนวยกับการท่องเที่ยว ประกอบกับการเดินทางภายในพื้นที่ในปัจจุบันค่อนข้างมีปัญหาในบางช่วงเวลาอยู่แล้วจึงไม่ประสงค์ให้ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่อาจนำมาซึ่งจำนวนคนเข้ามาในระบบคมนาคมหนาแน่นขึ้น และส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตได้

จากข้อมูลด้านองค์ประกอบทางการท่องเที่ยวที่ได้จากการสำรวจ รวมถึงการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคทางการท่องเที่ยว สามารถหาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนโดยอิงจากองค์ประกอบของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548: 20-22) ได้ดังต่อไปนี้

3. องค์ประกอบด้านการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยว ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในตำบลบางโหลงนั้น มีความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวได้หลากหลายประเภท ทั้งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประเพณี และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งในการพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวนั้นอาจแบ่งพื้นที่เพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จะจัดขึ้นในอนาคต และสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาทำกิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มเติมเพื่อให้เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ โดยเฉพาะในพื้นที่ทางการเกษตรที่เป็นแปลงผักกระเฉด นาทุ่ง บ่อปลา ซึ่งเหมาะกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อาจเพิ่มศูนย์บริการข้อมูล ที่จอดรถ ห้องสุขา และมีระบบจัดการขยะที่เหมาะสม โดยหากพัฒนาต่อยอดเป็นรูปแบบฟาร์มสเตย์ (Farm Stay) อาจให้มีการรวมกลุ่มชาวบ้านที่เป็นเกษตรกรให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเปิดบ้านต้อนรับและเป็นที่พักแก่นักท่องเที่ยวที่ประสงค์จะมาทำกิจกรรมท่องเที่ยวในรูปแบบดังกล่าว ทั้งนี้ควรมีการประเมินขีดความสามารถและการศึกษาถึงผลกระทบในการรองรับนักท่องเที่ยวเพื่อให้

ทุกคนได้รับประสบการณ์ทางการท่องเที่ยวอย่างเท่าเทียมครบถ้วน และไม่ทำลายทรัพยากรในระยะยาว ควรมีการจัดให้มีข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรท่องเที่ยวในรูปแบบที่งบประมาณ บุคลากรและสถานที่เอื้ออำนวย โดยอาจเป็นป้ายสื่อความหมาย หรือศูนย์บริการข้อมูล เพื่อแนะนำประวัติความเป็นมาของสถานที่ แนะนำจุดท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยวที่น่าสนใจ และแนะนำข้อปฏิบัติตนในทรัพยากรท่องเที่ยว หรืออาจเสริมความรู้พัฒนานักสื่อความหมายจิตอาสาเพื่อให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวด้านโครงสร้างพื้นฐานหากต้องการสนับสนุนการท่องเที่ยวมากขึ้น อาจดำเนินการขุดลอกคูคลองให้สามารถสัญจรได้รอบ และเพิ่มเติมโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการท่องเที่ยวด้วยการเดินชมและการท่องเที่ยวด้วยจักรยานให้มากขึ้น เช่น การซ่อมแซมทางเดินเลียบบคลอง และสร้างทางจักรยานคู่ขนานไปกับทางเดินเลียบบคลอง เพื่อให้มีความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว และเพิ่มเส้นทางท่องเที่ยวให้กับชุมชนและเพิ่มช่องทางในการเดินทางให้กับคนในชุมชนไปด้วยได้ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบล ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อเตรียมการพัฒนาทรัพยากรตามที่กล่าวมาข้างต้น หรือกำหนดค่าใช้จ่ายที่จะจัดเก็บจากการเข้ามาทำกิจกรรมของนักท่องเที่ยวร่วมกับชุมชน และนำรายได้นั้นกระจายสู่ชุมชนและนำไปพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวในด้านต่าง ๆ ต่อไป

4. องค์ประกอบด้านการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว ควรเริ่มจากการให้ความรู้ความเข้าใจทั้งกับชาวบ้านในชุมชนเพิ่มการตระหนักเห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อม ชุมชนอาจมีการออกระเบียบข้อปฏิบัติในการเข้าใช้สิ่งแวดล้อม เช่น ห้ามส่งเสียงดังรบกวนในเขตพื้นที่ชุมชนหลังช่วงเวลาที่กำหนด หรือใช้มาตรการทางกฎหมายเข้าาร่วม เช่น ห้ามทิ้งขยะนอกพื้นที่ที่กำหนดไว้หากฝ่าฝืนต้องถูกจับหรือถูกปรับ ควรมีการทดสอบเส้นทางท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสังเกตถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นเมื่อเปิดพื้นที่รับนักท่องเที่ยวจริง การเฝ้าระวังประเมินสถานการณ์การท่องเที่ยวดูผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการท่องเที่ยวระหว่างที่เปิดพื้นที่และกิจกรรมท่องเที่ยวก็ถือเป็นสิ่งจำเป็นเช่นกัน

5. องค์ประกอบด้านการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยว ในการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน เน้นไปที่การกระจายรายได้สู่ชุมชน ชุมชนที่เข้ามาเป็นผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวซึ่งเป็นเจ้าของทรัพยากรการท่องเที่ยวจะต้องมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และคงไว้ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยวที่สะท้อนถึงชีวิตความเป็นอยู่แบบดั้งเดิม ไม่เปลี่ยนแปลงหรือก่อให้เกิดมลภาวะในรูปแบบต่างๆ โดยทางองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการเชิญผู้ประกอบการขนส่งผู้ประกอบการที่พักแรมผู้ประกอบการด้านอาหารและเครื่องดื่ม ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์มาทำความเข้าใจและข้อปฏิบัติ กฎระเบียบที่ชัดเจน กับผู้ที่ประสงค์จะมาให้บริการแก่นักท่องเที่ยวภายในพื้นที่ให้ตระหนักถึงการช่วยกันดูแลสภาพแวดล้อม ในส่วนของธุรกิจจำหน่ายสินค้าที่ระลึกนั้น ผลิตภัณฑ์สินค้าประจำตำบลของบางโหลงนั้นเป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้มีลักษณะเฉพาะถิ่น ดังนั้นจึงอาจใช้วิธีในการพัฒนาให้มีที่บ่อสวยงามน่าสนใจ พัฒนาการสินค้าให้มีชื่อตำบลบางโหลงเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์สถานที่ ทั้งนี้อาจใช้วัสดุธรรมชาติเพื่อช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ เช่น ใช้กระเปาะสานผักตบชวาจากชุมชนหมู่ที่ 4 ในการบรรจุผลิตภัณฑ์จากชุมชนอื่นๆ หรืออาจบูรณาการสินค้าจากหลายพื้นที่ร่วมกันเป็นสินค้าชิ้นเดียว เช่น นำสิ่งของจากการจักสานผักตบชวามาทำตกแต่งเตาเผาให้สวยงาม ในอนาคตอาจพัฒนาผลผลิตทางการเกษตร เช่น ผักกระเฉด มาแปรรูปเป็นสินค้าที่ระลึกของตำบลบางโหลงเพื่อให้เป็นผลิตภัณฑ์เฉพาะพื้นถิ่นต่อไป

6. องค์ประกอบด้านการพัฒนาการตลาดท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวในตำบลบางโหลงสามารถแบ่งเป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการท่องเที่ยวเชิงศาสนาและประเพณี การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเหมาะสำหรับ

นักท่องเที่ยวที่สนใจการทำเกษตร สัมผัสวิถีชีวิตชุมชนที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการเกษตร ส่วนการท่องเที่ยวเชิงศาสนาและประเพณีนั้นเหมาะแก่นักท่องเที่ยวที่ต้องการทำบุญ ไหว้พระ หรือศึกษาประเพณีที่มีเฉพาะท้องถิ่นอย่าง ประเพณีสงกรานต์ที่ศาลพ่อหลวงคงเพชร และประเพณีตักบาตรดอกไม้อันจะจัดขึ้นทุกปีในวันอาสาฬหบูชาที่วัดบางไฉล (นอก) จุดแข็งและโอกาสของตำบลบางไฉลคือเป็นสถานที่ที่อยู่ใกล้กับสนามบินสุวรรณภูมิ และมีการคมนาคมที่สะดวกสบาย แหล่งท่องเที่ยวทุกแห่งสามารถเข้าถึงได้ง่าย เหมาะแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาและพอมีเวลาระหว่างต่อเครื่อง หรือสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตรได้ที่ใกล้กรุงเทพฯ เดินทางไปกลับได้สะดวก รวมถึงสภาวะแวดล้อมสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และพัฒนาต่อยอดในอนาคตเป็นการท่องเที่ยวแบบฟาร์มสเตย์ แต่ในปัจจุบันยังไม่มีมีการพัฒนาการท่องเที่ยวด้านนี้ที่ชัดเจน ซึ่งทางองค์การบริหารส่วนตำบลควรเข้ามาพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว และเตรียมความพร้อมให้กับชุมชนและชาวบ้านในการต้อนรับนักท่องเที่ยว ทั้งนี้ทางชาวบ้านและองค์การบริหารส่วนตำบลควรร่วมกันกำหนดรายการนำเที่ยว กิจกรรมท่องเที่ยว และค่านวนราคาที่เหมาะสม ก่อนทำการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางสื่อโซเชียลเน็ตเวิร์ค สร้างกระแสให้บางไฉลเป็นที่รู้จัก เพื่อทำการขายให้นักท่องเที่ยวที่สนใจต่อไป

7. องค์ประกอบด้านการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่น ควรเริ่มต้นด้วยการให้ความรู้ความเข้าใจกับคนในชุมชนเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ประโยชน์ในระยะยาวของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนต่อชุมชน จัดกิจกรรมสร้างเสริมองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวให้กับลูกหลานของคนในชุมชน วัยรุ่น และผู้สูงอายุในชุมชน ร่วมกันวิเคราะห์ผลดีและผลเสียของการเปิดพื้นที่เพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยว จัดทำแผนการท่องเที่ยวที่ทำให้ทุกชุมชนมีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็น จัดตั้งกรรมการหรือผู้แทนชุมชนด้านการท่องเที่ยวเพื่อเป็นกระบอกเสียงให้กับชาวบ้าน องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นสามารถให้ความรู้กับชุมชนในการจัดตั้งสหกรณ์เพื่อดำเนินธุรกิจที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนภายในพื้นที่ให้เกิดการจัดสรรผลประโยชน์ที่เหมาะสม สามารถนำรายได้มาบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยวต่อไป

8. องค์ประกอบด้านการพัฒนาจิตสำนึกทางการท่องเที่ยว ในการให้ความรู้ชาวบ้านเจ้าของพื้นที่ผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อปลูกจิตสำนึกทางการท่องเที่ยว สามารถทำในหลายรูปแบบ อาทิเช่น การจัดการอบรมให้ความรู้ การประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การศึกษาดูงานชุมชนต้นแบบ และสำหรับนักท่องเที่ยว การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนสามารถเริ่มต้นจากการเผยแพร่ข้อมูลของสถานที่ที่สอดคล้องข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในด้านจิตสำนึกให้กับนักท่องเที่ยว และเมื่อเข้าสู่พื้นที่ท่องเที่ยวอาจจัดให้มีการเตรียมการสื่อความหมายในรูปแบบป้ายให้ความรู้ในแหล่งท่องเที่ยว จัดตั้งศูนย์ข้อมูลกระจายตามจุดดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวต่างๆ จัดเตรียมนักสื่อความหมายที่มาจากลูกหลานของคนในชุมชนหรือชาวบ้านที่มีความรู้ในพื้นที่เพื่อให้ข้อมูลที่ถูกต้องกับนักท่องเที่ยว

อภิปรายผล

ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในตำบลบางไฉลนั้น มีความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยวได้หลากหลายประเภท ทั้งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมประเพณี และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สอดคล้องกับงานวิจัย ของ อัญชลี สมใจ และ พันธุ์วี ณ ลำพูน (2560) เรื่อง ความเป็นไปได้ของเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตำบลบางไฉล อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ที่กล่าวว่าเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมใน 11 หมู่บ้านของตำบลบางไฉล

อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการมีความพร้อมและความเป็นไปได้ในการผลักดันเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ด้านวิถีชีวิตท้องถิ่น ศาสนาประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อ ซึ่งในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนั้นจำเป็นต้องเริ่มจากการตระหนักเห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อมเป็นอันดับแรก ควบคู่ไปกับการประเมินขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวก่อนการเปิดพื้นที่และกิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อกำหนดจำนวนผู้เข้าใช้ไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมก็ถือเป็นเรื่องจำเป็น ทั้งนี้การให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น ชาวบ้านเจ้าของพื้นที่ ผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงนักท่องเที่ยวเป็นเรื่องสำคัญพื้นฐานในการตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากร และบทบาทของตนต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และนำไปสู่ทัศนคติและจิตสำนึกที่ดีต่อการท่องเที่ยว เช่นที่บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) กล่าวว่าจิตสำนึกที่ยั่งยืนหมายถึงลักษณะของบุคคลที่สามารถตอบสนองการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน โดยตระหนักถึงประโยชน์ของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่มีผลต่อเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความรักและความหวงแหนทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขึ้นในจิตใจ อันจะได้อำนวยประโยชน์ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพที่ดีตลอดไป

การส่งเสริมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการนำแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนไปปฏิบัติ รวมถึงคอยช่วยตรวจสอบและปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้นเป็นระยะ ๆ เป็นสิ่งสำคัญ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จริยาวัฒน์ โลหะพุนตระกูล (2553) เรื่อง การพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชนด้วยการจัดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ กล่าวว่า การสร้างการมีส่วนร่วมและกระจายบทบาทเพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตลอดกระบวนการ และการได้รับข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม โดยผู้นำจะต้องคอยดูแลบทบาทลง และผลักดันให้ประชาชน องค์กรชุมชนและกลุ่มผู้จำหน่ายสินค้า เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจพัฒนามากขึ้น เพื่อสร้างความรับผิดชอบต่อผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านต่างๆในระยะยาว และ พิมพ์ระวี โรจนรุ่งสัจด์ย์ (2553) ที่กล่าวว่าหลักสำคัญของการท่องเที่ยวชุมชนคือ ผลประโยชน์สู่ชุมชน และการมีส่วนร่วมของชุมชน ดังนั้นการท่องเที่ยวชุมชนต้องมีการเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและแสดงความคิดเห็น

การปรับปรุงเพิ่มเติมโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกในการสัญจรในพื้นที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรรณศิริ แจ่มอรุณ วุฒิพงษ์ ทองก้อน และ กชพร ขวัญทอง (2558) เรื่อง การศึกษาเชิงคติชนวิทยา : การตั้งชื่อคลองและชื่อบ้านในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าคลองบางสายหากได้รับการขุดลอกบูรณะให้ดี อาจสนับสนุนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมริมคลองได้ ถือเป็นการทำงาน ให้ชาวบ้านมีรายได้จากการท่องเที่ยวไปพร้อมกับช่วยดูแลอนุรักษ์คลองต่าง ๆ ด้วย นอกเหนือไปจากการมีส่วนร่วมของชุมชนหน่วยงานภาครัฐท้องถิ่น เช่นองค์การบริหารส่วนตำบลควรเข้ามาเป็นแกนกลางผลักดัน ช่วยเหลือดูแลตั้งแต่การปลูกจิตสำนึก ร่วมวางแผน ส่งเสริมและพัฒนา ผลักดันให้เกิดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธินทร์ จึงประวัติ (2560) เรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดนครนายก ที่กล่าวว่า ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว และประสานงานกับคนในชุมชนเพื่อสร้างความร่วมมือในการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยผู้แทนองค์กรควรเป็นแกนนำหลักของชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จึงควรจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในระยะต่างๆให้ชัดเจน เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว และส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนนี้ โดยมีการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

1.2 ควรมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีลักษณะเฉพาะถิ่น มุ่งเน้นวัตถุดิบในชุมชนเพื่อต่อยอดเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตในชุมชน และสามารถขายเป็นสินค้าที่ระลึกที่มีเฉพาะถิ่นให้แก่นักท่องเที่ยวได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป

ควรศึกษาความต้องการและความคุ้มค่าในการลงทุนในการเปิดการท่องเที่ยวรูปแบบฟาร์มสเตย์ (Farm Stay)ในพื้นที่ตำบลบางไฉลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

เอกสารอ้างอิง

จริยวัฒน์ โลหะพุนตระกูล. (2553). การพัฒนาและแก้ไขปัญหาชุมชนด้วยการจัดการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ.

วารสารมจร.วิชาการปีที่ 14 ฉบับที่ 27 กรกฎาคม – ธันวาคม 2553.

พรรณศิริ แจ่มอรุณ วุฒิพงษ์ ทองก้อน และ กชพร ขวัญทอง. (2558). การศึกษาเชิงคติชนวิทยา : การตั้งชื่อคลองและชื่อบ้านในเขตอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ.

วารสารมจร.วิชาการปีที่ 10 ฉบับที่ 9 มกราคม – มิถุนายน 2558.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ:

ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์. (2553). การท่องเที่ยวชุมชน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

แนวทางการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. (2549). กรุงเทพฯ: ศูนย์เพื่อ

การวางแผนการท่องเที่ยวและการแก้ไขปัญหาความยากจนแห่งเอเชีย.

Community Based Tourism ทำอย่างไรให้ยั่งยืน? คู่มือการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน

(2560). กรุงเทพฯ: องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

(องค์การมหาชน).

กรมการท่องเที่ยว กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา. (2560) จำนวนและรายได้ของนักท่องเที่ยว

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. สืบค้นเมื่อ 4 ตุลาคม. 2561 จากเว็บไซต์:

<https://mots.go.th>

พัชรินทร์ จึงประวัติ (2560) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานีและจังหวัดนครนายก. สืบค้นเมื่อ 10 ส.ค. 2561

จากระบบฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์กลางของประเทศไทย เว็บไซต์:

https://www.tcithaijo.org/index.php/cultural_approach/article/download/123

947/94029/